

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 14ης Απριλίου 2021 *

«Οικονομική και νομισματική πολιτική – Προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων – Άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) 1024/2013 – Υπολογισμός του δείκτη μόχλευσης – Μερική άρνηση της ΕΚΤ να επιτρέψει την εξαίρεση ανοιγμάτων που πληρούσαν ορισμένες προϋποθέσεις – Άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 – Μη εξέταση όλων των κρίσιμων στοιχείων της συγκεκριμένης περιπτώσεως – Δεδικασμένο – Άρθρο 266 ΣΛΕΕ»

Στην υπόθεση T-504/19,

Crédit lyonnais, με έδρα τη Λυών (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τις A. Champsaur και A. Delors, avocates

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), εκπροσωπούμενης από την J. Poscia καθώς και από τους R. Ugena και F. Bonnard, επικουρούμενους από τον H.-G. Kamann, avocat,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ για την ακύρωση της απόφασης ECB-SSM-2019-FRCAG-39 της ΕΚΤ, της 3ης Μαΐου 2019, η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2013, L 287, σ. 63), και του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2013, L 176, σ. 1, διορθωτικά ΕΕ 2013, L 208, σ. 68, και ΕΕ 2013, L 321, σ. 6), κατά το μέρος που η ΕΚΤ αρνήθηκε να επιτρέψει στην προσφεύγουσα να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης ορισμένα ανοίγματα,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους V. Tomljenović, πρόεδρο, F. Schalin και I. Nömm (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γραμματέας: M. Marescaux, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 7ης Δεκεμβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η προσφεύγουσα Crédit lyonnais είναι ανώνυμη εταιρία γαλλικού δικαίου η οποία έχει λάβει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα. Αποτελεί θυγατρική της Crédit agricole SA. Ως εκ τούτου, υπόκειται στην άμεση προληπτική εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).
- 2 Στις 5 Μαΐου 2015 η Crédit agricole ζήτησε από την ΕΚΤ την άδεια, επ' ονόματί της και επ' ονόματι των οντοτήτων του ομίλου Crédit agricole, στον οποίο ανήκει και η προσφεύγουσα, να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης τα ανοίγματα που συνίσταντο στα ποσά τα οποία συνδέονταν με ρυθμιζόμενα προϊόντα που εμπορευόταν η ίδια, πλην όμως υποχρεούνταν να τα μεταβιβάζει στο Caisse des dépôts et consignations (Ταμείο Καταθέσεων και Παρακαταθηκών, Γαλλία, στο εξής: CDC), γαλλικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2013, L 176, σ. 1, διορθωτικά ΕΕ 2013, L 208, σ. 68, και ΕΕ 2013, L 321, σ. 6).
- 3 Τα επίμαχα προϊόντα είναι ο λογαριασμός ταμειυτηρίου τύπου A (livret A), που ρυθμίζεται από τα άρθρα L.221-1 έως L.221-9 του γαλλικού code monétaire et financier (νομισματικού και χρηματοοικονομικού κώδικα, στο εξής: CMF), ο λογαριασμός κοινωνικού ταμειυτηρίου (livret d'épargne populaire, στο εξής: LEP), που ρυθμίζεται από τα άρθρα L.221-13 έως L.221-17-2 του CMF, και ο λογαριασμός βιώσιμης και αλληλέγγυας ανάπτυξης (livret de développement durable et solidaire, στο εξής: LDD), που ρυθμίζεται από το άρθρο L.221-27 του CMF. Δυνάμει του άρθρου L.221-5 του CMF, μέρος από το συνολικό ποσό των καταθέσεων που συλλέγονται στο πλαίσιο του livret A και του LDD συγκεντρώνεται σε αποταμιευτικό λογαριασμό τον οποίο διαχειρίζεται το CDC. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τον LEP, κατ' εφαρμογήν του άρθρου R.221-58 του CMF.
- 4 Στις 24 Αυγούστου 2016 η ΕΚΤ εξέδωσε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην ΕΚΤ σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2013, L 287, σ. 63), καθώς και του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, την απόφαση ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/165, με την οποία αρνήθηκε να επιτρέψει στην Crédit agricole να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης τα ανοίγματα έναντι του CDC που συνίσταντο στο μέρος εκείνο των κατατεθειμένων στο πλαίσιο του livret A, του LDD και του LEP ποσών το οποίο αυτή υποχρεούνταν να μεταβιβάζει στο CDC. Με την απόφαση εκείνη, η ΕΚΤ έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι από το γράμμα του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013 προέκυπτε ότι οι αρμόδιες αρχές –τις οποίες αυτή υποκαθιστούσε κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1024/2013– διέθεταν διακριτική ευχέρεια βάσει της οποίας μπορούσαν να εξαιρούν ή να μην εξαιρούν από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης τα ανοίγματα που πληρούσαν τις

προβλεπόμενες από τη διάταξη αυτή προϋποθέσεις. Εκτιμώντας ότι τα ποσά που μεταβιβάζονταν στο CDC εξακολουθούσαν να αποτελούν ανοίγματα που έπρεπε να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης, η ΕΚΤ δεν δέχθηκε το αίτημα της Crédit agricole.

- 5 Η ΕΚΤ στήριξε την αιτιολογία της σε τρία σημεία. Το πρώτο σημείο της αιτιολογίας αφορούσε τη λογιστική μεταχείριση των συλλεγισμών αποταμιεύσεων. Το δεύτερο σημείο της αιτιολογίας αφορούσε τη συμβατική υποχρέωση της Crédit agricole να αποδίδει στους πελάτες τις καταθέσεις, ανεξάρτητα από την επιστροφή στην Crédit agricole των κεφαλαίων που αυτή μεταβίβαζε στο CDC. Το τρίτο σημείο της αιτιολογίας αφορούσε την ύπαρξη ορισμένου χρονικού διαστήματος που μεσολαβούσε μεταξύ της προσαρμογής των θέσεων της Crédit agricole και του CDC για αντισταθμιστικούς σκοπούς. Η ΕΚΤ έκρινε ότι, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, η Crédit agricole θα μπορούσε να αναγκαστεί να προβεί σε εκποίηση έναντι πολύ χαμηλής τιμής στοιχείων του ενεργητικού, εν αναμονή της μεταβιβάσεως κεφαλαίων από το CDC. Η ΕΚΤ συνήγαγε από τα ανωτέρω ότι ο μηχανισμός μεταβιβάσεως από το CDC στην Crédit agricole ήταν ατελής και προκαλούσε, από άποψη προληπτικής εποπτείας, ανησυχίες οι οποίες δικαιολογούσαν την απόρριψη του αιτήματός της.
- 6 Με την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, Crédit agricole κατά ΕΚΤ (T-758/16, EU:T:2018:472), το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της ΕΚΤ που μνημονεύεται στη σκέψη 4 ανωτέρω. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα δύο πρώτα σημεία της αιτιολογίας την οποία παρέθεσε η ΕΚΤ ενείχαν πλάνη περί το δίκαιο και το τρίτο σημείο ενείχε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.
- 7 Στις 26 Ιουλίου 2018, η Crédit agricole, επ' ονόματί της καθώς και επ' ονόματι των διαφόρων οντοτήτων του ομίλου Crédit agricole, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ζήτησε εκ νέου την άδεια να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης τα ποσά που υποχρεούνταν να μεταβιβάσει στο CDC.
- 8 Στις 21 Φεβρουαρίου 2019, η ΕΚΤ κοινοποίησε στην Crédit agricole σχέδιο αποφάσεως περί χορηγήσεως της ζητηθείσας παρεκκλίσεως στην Crédit agricole καθώς και στο σύνολο των οντοτήτων του ομίλου Crédit agricole, με εξαίρεση την προσφεύγουσα, ως προς την οποία η ΕΚΤ σκόπευε να χορηγήσει μερική μόνον παρέκκλιση.
- 9 Στις 6 Μαρτίου 2019, η Crédit agricole υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί του σχεδίου αποφάσεως.
- 10 Στις 3 Μαΐου 2019, η ΕΚΤ εξέδωσε την απόφαση ECB-SSM-2019-FRCAG-39 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013.
- 11 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η ΕΚΤ επέτρεψε να εξαιρεθεί από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης της Crédit Agricole και των οντοτήτων του ομίλου το τμήμα των κατατεθειμένων στο πλαίσιο του livret A, του LDD και του LEP ποσών το οποίο αυτές όφειλαν να μεταβιβάσουν στο CDC, όχι όμως της προσφεύγουσας, ως προς την οποία η παρέκκλιση αυτή χορηγήθηκε μόνο μέχρι ποσοστού 66 %.
- 12 Με το σημείο 2.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ΕΚΤ έκρινε ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 429, παράγραφος 14, στοιχεία α' έως γ', του κανονισμού 575/2013, καθόσον, κατ' αρχάς, το CDC έπρεπε να χαρακτηριστεί ως οντότητα του δημόσιου τομέα, εν συνεχεία, ο χειρισμός των ανοιγμάτων στο CDC πραγματοποιούνταν για σκοπούς προληπτικής εποπτείας συμφώνως προς το άρθρο 116, παράγραφος 4, του ίδιου κανονισμού και, τέλος, υφίστατο

υποχρέωση μεταβιβάσεως στο CDC μέρους των αποταμιεύσεων που είχαν κατατεθεί στο πλαίσιο του livret A, του LDD και του LEP, με σκοπό τη χρηματοδότηση επενδύσεων δημόσιου συμφέροντος. Η ΕΚΤ υπογράμμισε επίσης ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν συνέτρεχαν όσον αφορά το μέρος εκείνο των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων για το οποίο δεν υφίστατο υποχρέωση μεταβιβάσεως στο CDC, ανεξαρτήτως των σκοπών της χρήσεώς του.

- 13 Πρώτον, με το σημείο 2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ΕΚΤ υπενθύμισε ότι ο λόγος που αναγνωριζόταν στις αρμόδιες αρχές διακριτική ευχέρεια κατά την εφαρμογή του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013 ήταν για να μπορούν να συγκεράσουν δύο σκοπούς, ήτοι, αφενός, το να ακολουθείται η λογική του δείκτη μόχλευσης, η οποία υπαγορεύει ότι ο υπολογισμός του δείκτη αυτού πρέπει να περιλαμβάνει το μέτρο του συνολικού ανοίγματος του πιστωτικού ιδρύματος, χωρίς στάθμιση αναλόγως του κινδύνου, και, αφετέρου, το να εξασφαλίζεται ότι ορισμένα ανοίγματα που εμφανίζουν ιδιαίτερα χαμηλό προφίλ κινδύνου και δεν απορρέουν από επενδυτική επιλογή του πιστωτικού ιδρύματος δεν θα χρειάζεται να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης και θα μπορούν να εξαιρεθούν από τον εν λόγω υπολογισμό.
- 14 Δεύτερον, η ΕΚΤ υπογράμμισε ότι η περίοδος προσαρμογής μεταξύ των θέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και του CDC ενείχε ορισμένο κίνδυνο για τα πιστωτικά ιδρύματα, στο μέτρο που αυτά εξακολουθούσαν να ευθύνονται έναντι των αποταμιευτών για τις καταθέσεις και στο μέτρο που η υποχρέωση αποδόσεως των καταθέσεων πριν καν τη μεταβίβαση των ποσών από το CDC μπορούσε να οδηγήσει τα πιστωτικά ιδρύματα στην εκποίηση άκρως ρευστών στοιχείων του ενεργητικού ή στην εκποίηση στοιχείων του ενεργητικού έναντι πολύ χαμηλής τιμής, με προσωρινή απομείωση αξίας. Η ΕΚΤ τόνισε ότι ο βαθμός του κινδύνου αυτού εξαρτάται από τη συγκέντρωση ανοιγμάτων στο CDC και ότι, συνεπώς, η υψηλή ή μαζική συγκέντρωση ανοίγματος έναντι του CDC πρέπει να αντανακλάται, τουλάχιστον εν μέρει, στον δείκτη μόχλευσης.
- 15 Τρίτον, η ΕΚΤ, προκειμένου να εξισορροπήσει τους δύο σκοπούς που μνημονεύονται στη σκέψη 13 ανωτέρω, ακολούθησε μια μεθοδολογία λαμβάνοντας υπόψη, πρώτον, την πιστωτική ποιότητα της κεντρικής διοίκησης, δεύτερον, τον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής και, τρίτον, την αξιολόγηση της συγκέντρωσης των επίμαχων ανοιγμάτων. Κατά την ΕΚΤ, η μεθοδολογία αυτή είχε ως αποτέλεσμα ότι όσο χαμηλότεροι ήταν οι κίνδυνοι από απόψεως προληπτικής εποπτείας τόσο υψηλότερο ήταν το συνολικό ποσοστό απαλλαγής που χορηγούσε η ΕΚΤ.
- 16 Όσον αφορά την πιστωτική ποιότητα της γαλλικής κεντρικής διοίκησης, η ΕΚΤ δέχθηκε, με το σημείο 2.2.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν υφίσταντο προβλήματα προληπτικής εποπτείας τα οποία θα δικαιολογούσαν την απόρριψη του αιτήματος εξαιρέσεως από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης των ανοιγμάτων έναντι του CDC. Η ΕΚΤ παρατήρησε, ωστόσο, ότι η βαθμολογία που δόθηκε στη Γαλλική Δημοκρατία από τους εξωτερικούς οργανισμούς πιστοληπτικών αξιολογήσεων (ΕΟΠΑ) δεν ήταν η υψηλότερη δυνατή και ότι η πιθανότητα αθετήσεως ως προς τον διακανονισμό των πενταετών συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης τα οποία διαπραγματευόταν η Γαλλική Δημοκρατία δεν ήταν μηδενική.
- 17 Όσον αφορά τον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής, η ΕΚΤ, με το σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρώτον, επισήμανε ότι η περίοδος προσαρμογής των θέσεων με το CDC ήταν δυνατό να οδηγήσει ένα πιστωτικό ίδρυμα σε τέτοιες εκποιήσεις, προκειμένου αυτό να αποζημιώσει τους καταθέτες, εν αναμονή της μεταβιβάσεως των κεφαλαίων από το CDC. Δεύτερον, η ΕΚΤ έκρινε ότι, μολονότι χρονικό διάστημα μικρότερο των πέντε ημερών

συνιστούσε σχεδόν άμεση μεταβίβαση ενέχουσα περιορισμένο μόνον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής, το σύστημα των δέκα ημερών για την προσαρμογή των θέσεων με το CDC σήμαινε ότι υπήρχε περιθώριο έως και δέκα ημερών. Τρίτον, η ΕΚΤ επισήμανε, αφενός, ότι κατά τις πρόσφατες τραπεζικές κρίσεις ποσοστό 10 έως 30 % των τηρούμενων σε πιστωτικά ιδρύματα καταθέσεων –ακόμη και εγγυημένων– είχε αποσυρθεί σε λιγότερο από πέντε ημέρες και, αφετέρου, ότι ο λογαριασμός τύπου Α είχε πιο ρευστό χαρακτήρα απ’ ό,τι ο λογαριασμός ταμειυτηρίου. Τέταρτον, η ΕΚΤ υπογράμμισε ότι, καίτοι με απόφαση της 24ης Αυγούστου 2016 είχε δεχθεί ότι η περίοδος προσαρμογής των θέσεων με το CDC δεν συνεπαγόταν κίνδυνο ρευστότητας, το συμπέρασμα αυτό ίσχυε στο πλαίσιο εκτιμήσεως των απαιτήσεων κάλυψης ρευστότητας, η οποία διέφερε από εκείνη του δείκτη μόχλευσης. Πέμπτον, ειδικότερα σε σχέση με την προσφεύγουσα, η ΕΚΤ επισήμανε ότι η ανάληψη ποσοστού 30 % των αποταμιεύσεων σε λιγότερο από πέντε ημέρες θα αντιστοιχούσε σε ποσό ύψους 5,4 δισεκατομμυρίων ευρώ.

- 18 Όσον αφορά την αξιολόγηση της συγκέντρωσης των ανοιγμάτων έναντι του CDC, με το σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης απόφασης, η ΕΚΤ, πρώτον, επισήμανε την ύπαρξη ενός μηχανισμού αλληλεγγύης εντός του ομίλου Crédit agricole ο οποίος συνεπαγόταν νομική υποχρέωση μεταξύ των συνδεδεμένων οντοτήτων περί παροχής στήριξης υπό τη μορφή κεφαλαίου και ρευστότητας και ο οποίος δικαιολογούσε το γεγονός ότι ο κίνδυνος συγκέντρωσης για τις συνδεδεμένες οντότητες αξιολογήθηκε στο επίπεδο του ομίλου. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ συνήγαγε ότι δεν υφίστατο κίνδυνος συγκέντρωσης κατά την έννοια του άρθρου 81 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ 2013, L 176, σ. 338).
- 19 Δεύτερον, ειδικότερα σε σχέση με την προσφεύγουσα, η ΕΚΤ παρατήρησε ότι αυτή δεν καλυπτόταν από τον μηχανισμό αλληλεγγύης του ομίλου Crédit agricole και ότι, επομένως, ο κίνδυνος συγκέντρωσης έπρεπε, στην περίπτωση της, να εξεταστεί σε υποενοποιημένη βάση. Στο μέτρο που ο δείκτης των ανοιγμάτων έναντι του CDC σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια της κατηγορίας 1 της προσφεύγουσας ανερχόταν σε 134 % το 2015 και σε 231 % το 2018, η ΕΚΤ δέχθηκε ότι υφίστατο κίνδυνος συγκέντρωσης ανοιγμάτων έναντι του CDC.
- 20 Η ΕΚΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ήταν συνετό, προκειμένου να περιοριστούν οι επιπτώσεις που θα είχε επί του κεφαλαίου μια μαζική ανάληψη των καταθέσεων, να περιληφθεί ορισμένο επίπεδο ανοιγμάτων έναντι του CDC, το οποίο καθόρισε σε ποσοστό 34 % όσον αφορά τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης της προσφεύγουσας.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 12 Ιουλίου 2019, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 22 Στις 30 Ιουνίου 2020, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε πληροφορίες από την ΕΚΤ, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 89 του Κανονισμού Διαδικασίας του. Κατόπιν των παρατηρήσεων που υπέβαλε η προσφεύγουσα στις 28 Σεπτεμβρίου 2020 επί της απαντήσεως της ΕΚΤ, υποβλήθηκαν συμπληρωματικές ερωτήσεις προς την ΕΚΤ στις 15 Οκτωβρίου 2020.

- 23 Κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.
- 24 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Δεκεμβρίου 2020.
- 25 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που δεν της επιτρέπει να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης ποσοστό 34 % των ανοιγμάτων της έναντι του CDC·
  - να καταδικάσει την ΕΚΤ στα δικαστικά έξοδα.
- 26 Η ΕΚΤ ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

- 27 Με την προσφυγή της, η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 1024/2013 και του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013.
- 28 Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 1024/2013, ανατίθεται στην ΕΚΤ το καθήκον να «διασφαλίζει συμμόρφωση προς τις πράξεις που αναφέρονται στην πρώτη περίπτωση του άρθρου 4, παράγραφος 3, διά των οποίων επιβάλλονται στα πιστωτικά ιδρύματα απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας στους τομείς των ιδίων κεφαλαίων, της τιτλοποίησης, των ορίων μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, της ρευστότητας, της μόχλευσης, καθώς και απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και δημοσίευσης πληροφοριών σχετικά με τα εν λόγω θέματα». Επιπλέον, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα υπάγεται σε έναν όμιλο ο οποίος τελεί υπό την άμεση προληπτική εποπτεία της ΕΚΤ, το καθήκον αυτό ασκείται απευθείας από την ΕΚΤ και όχι από τις εθνικές αρχές στο πλαίσιο του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (πρβλ. απόφαση της 16ης Μαΐου 2017, Landeskreditbank Baden-Württemberg κατά ΕΚΤ, T-122/15, EU:T:2017:337, σκέψη 63).
- 29 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 1024/2013, «[γ]ια τον σκοπό της εκτέλεσης των καθηκόντων που της ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό, με σκοπό τη διασφάλιση υψηλών προτύπων εποπτείας, η ΕΚΤ εφαρμόζει όλη την οικεία νομοθεσία [της Ένωσης]». Στην οικεία αυτή νομοθεσία περιλαμβάνεται ο κανονισμός 575/2013.
- 30 Κατά το άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, «[ο]ι αρμόδιες αρχές δύνανται να επιτρέπουν σε κάποιο ίδρυμα να εξαιρεί από το μέτρο του ανοίγματος τα ανοίγματα που ικανοποιούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) πρόκειται για ανοίγματα σε οντότητα του δημόσιου τομέα· β) ο χειρισμός τους πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 116, παράγραφος 4· γ) προκύπτουν από καταθέσεις που το ίδρυμα υποχρεούται εκ του νόμου να μεταβιβάσει στην οντότητα του δημόσιου τομέα η οποία αναφέρεται στο στοιχείο α' για τους σκοπούς της χρηματοδότησης επενδύσεων δημοσίου συμφέροντος».

- 31 Όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 10 έως 20 ανωτέρω, με την προσβαλλόμενη απόφαση η ΕΚΤ αρνήθηκε εν μέρει να κάνει δεκτό το αίτημα της προσφεύγουσας να εξαιρεθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, από τον υπολογισμό του δείκτη μοχλεύσεως της το σύνολο των ανοιγμάτων της έναντι του CDC που συνίστανται στο μέρος εκείνο των κατατεθειμένων σε αυτή ποσών στο πλαίσιο του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων το οποίο οφείλει να μεταβιβάζει στο CDC. Η ΕΚΤ εφάρμοσε μια μεθοδολογία λαμβάνοντας υπόψη, πρώτον, την πιστωτική ποιότητα της κεντρικής διοίκησης, δεύτερον, τον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής και, τρίτον, την αξιολόγηση της συγκέντρωσης των επίμαχων ανοιγμάτων. Τα κριτήρια αυτά εξετάστηκαν στο πλαίσιο της αιτιολογίας που παρατίθεται, αντιστοίχως, στα σημεία 2.2.1 έως 2.2.3 της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 32 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει, συγκεκριμένα, τρεις λόγους ακυρώσεως.
- 33 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 266 ΣΛΕΕ. Με τον λόγο αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι τα τρία σημεία που περιλαμβάνονται στην αιτιολογία την οποία η ΕΚΤ παρέθεσε στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν συνιστούν ορθή εκτέλεση της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472). Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αφορά ειδικώς το σημείο της αιτιολογίας σχετικά με τον κίνδυνο συγκέντρωσης τον οποίο ενέχουν τα ανοίγματα της προσφεύγουσας έναντι του CDC. Με τον λόγο αυτόν προβάλλεται, κατ' ουσίαν, πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε η ΕΚΤ. Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως η προσφεύγουσα αμφισβητεί το βάσιμο της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως και στηρίζεται σε πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως στα οποία υπέπεσε η ΕΚΤ.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται, κατ' ουσίαν, σε παράβαση του άρθρου 266 ΣΛΕΕ

- 34 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα τρία σημεία που περιλαμβάνονται στην αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως –ήτοι η αξιολόγηση της πιστωτικής ποιότητας της κεντρικής διοίκησης, ο κίνδυνος εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής λόγω της δεκαήμερης περιόδου προσαρμογής και η υψηλή συγκέντρωση ανοιγμάτων της έναντι του CDC– βάσει των οποίων η ΕΚΤ αρνήθηκε να ικανοποιήσει πλήρως το αίτημα που υποβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, καθόσον την αφορούσε, εξετάστηκαν ήδη και απορρίφθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο με την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), η οποία έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου. Η προσφεύγουσα παραπέμπει συναφώς στις σκέψεις 61 έως 63, 66, 80 και 81 της εν λόγω αποφάσεως.
- 35 Κατά το πρώτο εδάφιο του άρθρου 266 ΣΛΕΕ, το θεσμικό όργανο του οποίου η πράξη κηρύχθηκε άκυρη οφείλει να λαμβάνει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου. Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της δικαστικής αρχής και της διοικητικής αρχής, κατά την οποία εναπόκειται στο όργανο που εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη να κρίνει ποια μέτρα απαιτούνται για την εκτέλεση μιας ακυρωτικής δικαστικής αποφάσεως (πρβλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2014, *Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής*, T-471/11, EU:T:2014:739, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 36 Ειδικότερα, προκειμένου να συμμορφωθεί με την ακυρωτική απόφαση και να την εκτελέσει πλήρως, το ενδιαφερόμενο κοινοτικό όργανο υποχρεούται, κατά πάγια νομολογία, να σεβαστεί όχι μόνον το διατακτικό της αποφάσεως, αλλά και το σκεπτικό που οδήγησε στο διατακτικό

αυτό και αποτελεί το αναγκαίο του στήριγμα, υπό την έννοια ότι είναι απαραίτητο για να προσδιοριστεί η ακριβής έννοια αυτού που κρίθηκε με το διατακτικό. Συγκεκριμένα, αφενός, στο σκεπτικό προσδιορίζεται ποια ακριβώς διάταξη κρίθηκε παράνομη και, αφετέρου, από το σκεπτικό προκύπτουν οι ακριβείς λόγοι της διαπιστωθείσας με το διατακτικό παρανομίας, τους οποίους το οικείο θεσμικό όργανο πρέπει να λάβει υπόψη κατά την αντικατάσταση της ακυρωθείσας πράξεως (αποφάσεις της 26ης Απριλίου 1988, Αστερίς κ.λπ. κατά Επιτροπής, 97/86, 99/86, 193/86 και 215/86, EU:C:1988:199, σκέψη 27, της 6ης Μαρτίου 2003, Interporc κατά Επιτροπής, C-41/00 P, EU:C:2003:125, σκέψη 29, και της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, Recalde Langarica κατά Επιτροπής, T-283/03, EU:T:2005:315, σκέψη 50).

- 37 Το άρθρο 266 ΣΛΕΕ επιβάλλει στο οικείο θεσμικό όργανο την υποχρέωση να μην ενέχει η πράξη που θα αντικαταστήσει την ακυρωθείσα τις ίδιες πλημμέλειες με εκείνες που εντοπίστηκαν με την ακυρωτική απόφαση (αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2003, Interporc κατά Επιτροπής, C-41/00 P, EU:C:2003:125, σκέψη 30, και της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, Recalde Langarica κατά Επιτροπής, T-283/03, EU:T:2005:315, σκέψη 51).
- 38 Τέλος, υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 266 ΣΛΕΕ δεσμεύει το θεσμικό όργανο που εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η εκτέλεση της ακυρωτικής απόφασης (αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2003, Interporc κατά Επιτροπής, C-41/00 P, EU:C:2003:125, σκέψη 30, και της 5 Σεπτεμβρίου 2014, Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής, T-471/11, EU:T:2014:739, σκέψη 57). Η διαδικασία αντικαταστάσεως της πράξεως αυτής μπορεί, επομένως, να συνεχιστεί από το συγκεκριμένο σημείο κατά το οποίο συντελέστηκε η παρανομία (βλ. αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2007, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-417/06 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2007:733, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 5ης Σεπτεμβρίου 2014, Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής, T-471/11, EU:T:2014:739, σκέψη 58).
- 39 Η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας πρέπει να χωριστεί σε τρία σκέλη, ανάλογα με το αν η προβαλλόμενη ως αντίθετη προς την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, Crédit agricole κατά ΕΚΤ (T-758/16, EU:T:2018:472) αιτιολογία παρατίθεται στο σημείο 2.2.1, στο σημείο 2.2.2 ή στο σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης απόφασης αντιστοίχως.

Επί της αιτιολογίας που στηρίζεται στην πιστωτική ποιότητα της κεντρικής διοίκησης (σημείο 2.2.1 της προσβαλλομένης απόφασης)

- 40 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η εκτέλεση της απόφασης της 13ης Ιουλίου 2018, Crédit agricole κατά ΕΚΤ (T-758/16, EU:T:2018:472), απαιτούσε όπως η ΕΚΤ εξετάσει και αποδείξει ότι ήταν πιθανός ο κίνδυνος αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η ΕΚΤ αναγνωρίζει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι δεν υφίστανται συγκεκριμένοι λόγοι ανησυχίας από απόψεως προληπτικής εποπτείας όσον αφορά την ικανότητα της κεντρικής διοίκησης να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της και περιορίζεται να υπογραμμίσει ότι η αξιολόγηση της Γαλλικής Δημοκρατίας από τους ΕΟΠΑ δεν είναι η υψηλότερη δυνατή και ότι η πιθανότητα αθετήσεως πληρωμών δεν είναι μηδενική. Κατά την προσφεύγουσα, τα στοιχεία αυτά δεν αρκούσαν για να πιθανολογηθεί, δηλαδή για να θεωρηθεί ευλογοφανής, η αθέτηση πληρωμών.
- 41 Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι το κριτήριο της πιστωτικής ποιότητας της γαλλικής διοίκησης είναι ένα μόνον από τα κριτήρια που εξετάστηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση. Η ΕΚΤ προσθέτει ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ανέλυσε κατά πόσον ο κίνδυνος αθετήσεως πληρωμών ήταν πιθανός, κατόπιν δε της εξέτασης αυτής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Γαλλική Δημοκρατία

είχε βαθμίδα πιστωτικής ποιότητας 1 σύμφωνα με το άρθρο 114, παράγραφος 2, του κανονισμού 575/2013, διάταξη στην οποία παραπέμπει το άρθρο 429, παράγραφος 14, μέσω του άρθρου 116, παράγραφος 4, του ίδιου κανονισμού. Η ΕΚΤ υπενθυμίζει ότι κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο κίνδυνος αθετήσεως πληρωμών δεν ήταν μεν επαρκής ώστε να δικαιολογεί άνευ ετέρου την άρνηση χορηγήσεως της ζητηθείσας απαλλαγής, πλην όμως δεν ήταν και μηδενικός.

- 42 Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο επέκρινε την ανάλυση στην οποία είχε προβεί μόνον κατά το μέτρο που, προκειμένου να απορρίψει την αίτηση απαλλαγής, είχε κρίνει, κατ' αφετηριακή παραδοχή και χωρίς να έχει προηγηθεί εξέταση της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ότι ένα κράτος είναι δυνατόν να περιέλθει σε κατάσταση αθετήσεως πληρωμών. Εξ αυτού η ΕΚΤ συνάγει ότι, προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις επιταγές της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), όφειλε μόνον να προβεί σε εξέταση του κινδύνου αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, δεδομένου ότι το ζήτημα αν ο κίνδυνος αυτός ήταν πιθανός ή όχι ενέπιπτε στο πλαίσιο της ασκήσεως της διακριτικής της ευχέρειας.
- 43 Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι, με τις σκέψεις 59 έως 62 και 66 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), διαπιστώθηκε ότι η ΕΚΤ υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο μόνον κατά το μέτρο που περιορίστηκε να αναφερθεί απλώς στο ενδεχόμενο αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας χωρίς να εξετάσει κατά πόσον μια τέτοια αθέτηση ήταν πιθανή. Αυτό σημαίνει ότι η εν λόγω απόφαση δεν εμπόδιζε την ΕΚΤ να λάβει υπόψη, στο πλαίσιο της ανάλυσής της, το ενδεχόμενο αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, αλλά ότι όφειλε να αναλύσει κατά πόσον ο κίνδυνος αυτός ήταν πιθανός.
- 44 Από το σημείο 2.2.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η ΕΚΤ αναφέρθηκε σε δύο στοιχεία προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, καίτοι η πιστωτική ποιότητα της γαλλικής κεντρικής διοίκησης δεν παρουσίαζε, από απόψεως προληπτικής εποπτείας, προβλήματα τα οποία θα δικαιολογούσαν την απόρριψη του αιτήματος περί εξαιρέσεως από τον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης των ανοιγμάτων έναντι του CDC, εντούτοις ο κίνδυνος αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας δεν ήταν μηδενικός. Τα δύο στοιχεία είναι, αφενός, το γεγονός ότι η βαθμολογία που δόθηκε στο κράτος αυτό από τους ΕΟΠΑ δεν ήταν η υψηλότερη δυνατή και, αφετέρου, το γεγονός ότι η πιθανότητα αθετήσεως όσον αφορά τον διακανονισμό των πενταετών συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης τα οποία διαπραγματευόταν η Γαλλία ήταν της τάξεως του 0,611 %.
- 45 Κατά συνέπεια, η ΕΚΤ, εφόσον ανέλυσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, την πιθανότητα αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, συμμορφώθηκε με την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), οπότε τα επιχειρήματα που προβάλλει συναφώς η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.
- 46 Όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι η ΕΚΤ δεν απέδειξε την πιθανότητα αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, η αιτίαση αυτή αφορά, στην πραγματικότητα, το βάσιμο της ανάλυσης στην οποία προέβη η ΕΚΤ. Επομένως, η αιτίαση αυτή πρέπει, ενδεχομένως, να εξεταστεί στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

Επί της αιτιολογίας που στηρίζεται στο επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων έναντι του CDC (σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης απόφασης)

- 47 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η ΕΚΤ, λαμβάνοντας υπόψη το κριτήριο του επιπέδου συγκέντρωσης των ανοιγμάτων έναντι του CDC, δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472). Η προσφεύγουσα, αφενός, υπενθυμίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, με την εν λόγω απόφαση, έκρινε ότι το κριτήριο της συγκέντρωσης θα μπορούσε να είναι κρίσιμο μόνο στην περίπτωση κατά την οποία, λόγω αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, τα ποσά που μεταβιβάζονταν στο πλαίσιο του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων δεν θα μπορούσαν να αποδοθούν από το CDC. Αφετέρου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ δεν απέδειξε ότι μια τέτοια αθέτηση πληρωμών ήταν πιθανή.
- 48 Η ΕΚΤ αντιτείνει ότι, στο μέτρο που εξέτασε και απέδειξε την πιθανότητα αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, δικαιούτο να λάβει υπόψη το επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων της προσφεύγουσας έναντι του CDC. Η ΕΚΤ προσθέτει ότι το συγκεκριμένο σημείο της αιτιολογίας δεν αποτέλεσε καθοριστικό κριτήριο και εκτιμήθηκε υπό το πρίσμα των λοιπών κριτηρίων που προσδιορίστηκαν συναφώς, όπως επιβεβαιώνεται από τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 49 Με τη σκέψη 63 της απόφασης της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), κρίθηκε ότι, στο μέτρο που η ΕΚΤ δεν είχε εξετάσει την πιθανότητα αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, η αναφορά στον όγκο των ανοιγμάτων της προσφεύγουσας έναντι του CDC δεν μπορούσε ομοίως, αφ' εαυτής, να δικαιολογήσει τη συνεκτίμηση των εν λόγω ανοιγμάτων στον υπολογισμό του δείκτη μόχλευσης. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι ο όγκος των ανοιγμάτων θα μπορούσε να ασκεί επιρροή μόνο στην περίπτωση που, λόγω αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, η προσφεύγουσα θα αδυνατούσε να λάβει από το CDC τα ποσά που του μεταβίβαζε στο πλαίσιο του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων και θα έπρεπε να προβεί σε αναγκαστική εκποίηση στοιχείων ενεργητικού.
- 50 Κατά συνέπεια, η ΕΚΤ μπορούσε να συνεκτιμήσει το επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων της προσφεύγουσας έναντι του CDC, χωρίς αυτό να ισοδυναμεί με μη συμμόρφωση προς την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), υπό τον όρο ότι η συνεκτίμηση του ως άνω στοιχείου θα συνδυαζόταν με εξέταση της πιθανότητας αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας. Όπως εκτίθεται στις σκέψεις 44 και 45 ανωτέρω, η ΕΚΤ όντως προέβη σε μια τέτοια εξέταση.
- 51 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αιτιολογίας που στηρίζεται στον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής (σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης απόφασης)

- 52 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η ορθή εκτέλεση της απόφασης της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), απαιτούσε να προβεί η ΕΚΤ σε διεξοδική εξέταση των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσον ήταν πιθανό να υπάρξουν αιφνίδιες και εκτεταμένες αναλήψεις καταθέσεων που να υπερβαίνουν τα σενάρια των «ιδιαίτερα ακραίων συνθηκών» τα οποία λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο του υπολογισμού του δείκτη ρευστότητας. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ δεν προέβη σε τέτοια εξέταση.

- 53 Κατά την προσφεύγουσα, αφενός, η ΕΚΤ δεν απέδειξε για ποιον λόγο η χρονική υστέρηση η οποία, όπως παραδέχθηκε, δεν ενέχει κανέναν κίνδυνο ρευστότητας, θα μπορούσε εντούτοις να συνεπάγεται κίνδυνο μόχλευσης.
- 54 Αφετέρου, η ΕΚΤ περιορίστηκε σε γενικές και υποθετικές εκτιμήσεις, χωρίς να εξετάσει τις ιδιαιτερότητες των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ειδικότερα ότι το σενάριο των αιφνίδιων και μαζικών αναλήψεων, στο οποίο αναφέρεται η ΕΚΤ με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν στηρίζεται σε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο και δεν μπορεί να εφαρμοσθεί κατ' αναλογία στην περίπτωση των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, οι οποίες απολαμβάνουν διπλής κρατικής εγγυήσεως, τόσο έναντι των καταθετών όσο και των πιστωτικών ιδρυμάτων, και συνιστούν ασφαλείς τοποθετήσεις σε περίπτωση κρίσεως.
- 55 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι τα επιχειρήματα της ΕΚΤ στηρίζονται στην παραδοχή ότι, με βάση ένα πρόσφατο προηγούμενο, αποδείχθηκε ότι μαζικές αναλήψεις (σε ποσοστό μεταξύ 10 και 30 % των καταθέσεων) από ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις ήταν δυνατό να πραγματοποιηθούν εντός σύντομου χρονικού διαστήματος. Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως υποστηρίζοντας ότι η ΕΚΤ δεν εξέθεσε με λεπτομέρειες τα χαρακτηριστικά του παραδείγματος που επικαλέστηκε, αλλά και ότι το συγκεκριμένο παράδειγμα δεν είναι σχετικό με την προκειμένη περίπτωση.
- 56 Εκ των ανωτέρω η προσφεύγουσα συνάγει ότι κανένα από τα δύο υποθετικά σενάρια, των μαζικών αναλήψεων ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων και της εκποίησης στοιχείων του ενεργητικού έναντι πολύ χαμηλής τιμής, δεν είναι ευλογοφανές και ότι η συλλογιστική αυτή της ΕΚΤ αντιβαίνει στην απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472).
- 57 Η ΕΚΤ υπενθυμίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, με την ως άνω απόφαση, έκρινε ότι η περίοδος προσαρμογής των θέσεων θα μπορούσε να συνιστά κρίσιμο κριτήριο κατά την εκτίμηση του κινδύνου μόχλευσης, χωρίς να είναι κρίσιμο κριτήριο όσον αφορά τον κίνδυνο ρευστότητας, στην περίπτωση κατά την οποία οι αναλήψεις εκ μέρους των καταθετών ήταν τέτοιας εκτάσεως ώστε να υπερβαίνουν τα σενάρια των «ιδιαίτερα ακραίων συνθηκών» τα οποία λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο του υπολογισμού του δείκτη ρευστότητας.
- 58 Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι εξέτασε με επιμέλεια και αμεροληψία τα χαρακτηριστικά του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι αναλήψεις των πελατών θα μπορούσαν να υπερβαίνουν τα σενάρια των «ιδιαίτερα ακραίων συνθηκών», και ότι, επομένως, ορθώς έλαβε υπόψη το κριτήριο της περιόδου προσαρμογής κατά την εκτίμηση στην οποία προέβη. Υπενθυμίζει δε ότι η περίοδος προσαρμογής των θέσεων με το CDC μπορεί να είναι δέκα ημερών, όπερ σημαίνει ότι εφαρμόζεται η δεύτερη στήλη του πίνακα που περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 59 Η ΕΚΤ αναγνωρίζει μεν ότι τα αποταμιευτικά προϊόντα συνιστούν ασφαλείς τοποθετήσεις σε περιόδους κρίσεων, αλλά εκτιμά, κατ' ουσίαν, ότι το χαρακτηριστικό αυτό αποσυνδέεται από τον κίνδυνο μαζικών αναλήψεων (bank run), ο οποίος υφίσταται ως προς τις ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις λόγω της πολύ μεγάλης ρευστότητάς τους. Υπενθυμίζει, συναφώς, ότι δεν υφίσταται εκ του νόμου περιορισμός ως προς τις αναλήψεις από τις εν λόγω αποταμιεύσεις, γεγονός το οποίο τις καθιστά συγκρίσιμες με τους κλασικούς τρεχούμενους λογαριασμούς. Η ΕΚΤ προσθέτει ότι η εγγύηση του Δημοσίου δεν είναι ομοίως ικανή να προφυλάξει από τον κίνδυνο μαζικών αναλήψεων, δεδομένου ότι, όπως υπενθυμίζεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τις πρόσφατες τραπεζικές κρίσεις παρατηρήθηκαν μαζικές αναλήψεις –της τάξεως του 10 έως 30 %– καταθέσεων καλυπτόμενων από σύστημα εγγύησης.

- 60 Η ΕΚΤ εκτιμά ότι οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση επαρκούν για να αξιολογηθεί κατά πόσον το παράδειγμα στο οποίο στηρίχθηκε είναι σχετικό με την προκειμένη περίπτωση.
- 61 Τέλος, η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι η εξέταση του κινδύνου μόχλευσης διαφέρει από την εξέταση του κινδύνου ρευστότητας και ότι το άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013 δεν προβλέπει ορισμένη μέθοδο η οποία να πρέπει να ακολουθηθεί για την εξέταση των αιτημάτων που υποβάλλονται βάσει της διατάξεως αυτής.
- 62 Με τις σκέψεις 70 και 71 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι οι κίνδυνοι που συνδέονταν με υπερβολική μόχλευση –ήτοι η ανάγκη λήψης διορθωτικών μέτρων που δεν προβλέπονταν στο επιχειρηματικό σχέδιο, περιλαμβανομένης της υπό πίεση πώλησης στοιχείων ενεργητικού, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε ζημίες ή σε αναπροσαρμογές της αξίας των λοιπών στοιχείων του ενεργητικού– δημιουργούνταν λόγω ανεπαρκούς ρευστότητας. Με τις σκέψεις 73 έως 78 της ως άνω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο παρατήρησε επίσης ότι η ΕΚΤ, σε αποφάσεις της σχετικές με τον δείκτη ρευστότητας, είχε εκτιμήσει ότι η περίοδος προσαρμογής των θέσεων με το CDC δεν αποτελούσε γενεσιουργό αιτία κινδύνου ρευστότητας και ότι την άποψη αυτή συμμεριζόταν η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) σε έκθεση της 15ης Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με τις απαιτήσεις καθαρής σταθερής χρηματοδοτήσεως βάσει του άρθρου 510 του κανονισμού 575/2013. Οι διαπιστώσεις αυτές οδήγησαν το Γενικό Δικαστήριο στη διατύπωση τριών συμπερασμάτων.
- 63 Πρώτον, με τη σκέψη 79 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αφετηριακή παραδοχή της ΕΚΤ, ότι η επίμαχη περίοδος προσαρμογής, καίτοι δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής κίνδυνο ρευστότητας, εντούτοις μπορεί να ευνοήσει την επέλευση των κινδύνων που συνδέονται με υπερβολική μόχλευση, έπρεπε, λόγω της γενικότητάς της, να θεωρηθεί προδήλως εσφαλμένη.
- 64 Δεύτερον, με τη σκέψη 80 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η περίοδος προσαρμογής των θέσεων με το CDC θα μπορούσε να ασκεί επιρροή αναφορικά με τον κίνδυνο μόχλευσης, μολονότι δεν ασκούσε επιρροή όσον αφορά τον κίνδυνο ρευστότητας, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι αναλήψεις καταθέσεων προερχόμενων από ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις ήταν τέτοιας εκτάσεως ώστε να υπερβαίνουν τις «ιδιαιτέρα ακραίες συνθήκες» που λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο του υπολογισμού του δείκτη ρευστότητας βάσει του άρθρου 412, παράγραφος 1, του κανονισμού 575/2013.
- 65 Τρίτον, με τη σκέψη 81 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι η συνεκτίμηση ενός τέτοιου ενδεχομένου με σκοπό την απόρριψη του αιτήματος της προσφεύγουσας θα ήταν δυνατή μόνον κατόπιν διεξοδικής εξετάσεως από την ΕΚΤ των χαρακτηριστικών του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Ειδικότερα, η ΕΚΤ όφειλε να εξετάσει αν, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών του συστήματος, ήταν πιθανό να υπάρξουν τόσο αιφνίδιες και εκτεταμένες αναλήψεις καταθέσεων από ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις ώστε η προσφεύγουσα να αναγκαστεί να λάβει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4, παράγραφος 1, σημείο 94, του κανονισμού 575/2013 μέτρα, χωρίς να μπορεί να αναμείνει τις μεταβιβάσεις κεφαλαίων από το CDC στο πλαίσιο της προσαρμογής των αντίστοιχων θέσεων.

- 66 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο να μπορεί η περίοδος προσαρμογής των θέσεων με το CDC να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση του κινδύνου μόχλευσης –μολονότι δεν συνεπάγεται προβλήματα υπό το πρίσμα του δείκτη ρευστότητας– πλην όμως περιόρισε το ενδεχόμενο αυτό μόνο στην περίπτωση αναλήψεων οι οποίες υπερβαίνουν τις «ιδιαιτέρα ακραίες συνθήκες» που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο του δείκτη ρευστότητας. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε την υποχρέωση της ΕΚΤ να στηρίξει την εκτίμησή της σε διεξοδική εξέταση των χαρακτηριστικών του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων.
- 67 Με το σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ΕΚΤ έκρινε ότι μπορούσαν να γίνουν μαζικές αναλήψεις από ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα (μέχρι ποσοστού 30 % σε διάστημα μικρότερο των πέντε ημερών), παρά την κάλυψή τους από κρατική εγγύηση. Προκειμένου να δικαιολογήσει την εκτίμηση αυτή, η ΕΚΤ στηρίχθηκε, αφενός, στην εμπειρία των πρόσφατων τραπεζικών κρίσεων, από την οποία προκύπτει ότι πιστωτικό ίδρυμα ήλθε αντιμέτωπο με αναλήψεις σε ποσοστό 10 έως 30 % των τηρούμενων σε αυτό καταθέσεων σε λιγότερο από πέντε ημέρες και, αφετέρου, στον ιδιαίτερος ρευστό χαρακτήρα των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Επιπλέον, η ΕΚΤ υπενθύμισε ότι η ανάληψη του 30 % των επίμαχων καταθέσεων θα συνεπαγόταν για την προσφεύγουσα επιστροφή ποσού ύψους περίπου 5,4 δισεκατομμυρίων ευρώ.
- 68 Από τα ανωτέρω συνάγεται, αφενός, ότι η ΕΚΤ, αναφερόμενη σε μαζικές αναλήψεις εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, έλαβε υπόψη την περίοδο προσαρμογής των θέσεων της προσφεύγουσας με το CDC αποκλειστικά και μόνο σε σχέση με την περίπτωση που διαλαμβάνεται στη σκέψη 80 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), οπότε δεν παραβίασε το δεδικασμένο της εν λόγω αποφάσεως ως προς το σημείο αυτό. Επομένως, τα επιχειρήματα που προέβαλε συναφώς η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.
- 69 Όσον αφορά, αφετέρου, το ζήτημα αν η ΕΚΤ συμμορφώθηκε με τη σκέψη 81 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), προβαίνοντας σε διεξοδική εξέταση των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι το ζήτημα αυτό συμπίπτει με το ζήτημα της εκτιμήσεως του βασίμου της προσβαλλομένης αποφάσεως και ότι είναι σκόπιμο να εξετασθεί από κοινού με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 429, παράγραφος 14, και του άρθρου 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013

- 70 Ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως, ο οποίος αφορά τη νομιμότητα της αιτιολογίας που παρατίθεται στο σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως και αναφέρεται στο επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων της προσφεύγουσας έναντι του CDC, μπορεί να διαιρεθεί σε δύο σκέλη.
- 71 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους, η προσφεύγουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στην ΕΚΤ ότι στηρίχθηκε στον κίνδυνο συγκέντρωσης που ενέχουν τα ανοίγματα έναντι του CDC, καίτοι ένας τέτοιος κίνδυνος δεν θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013.
- 72 Στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η ΕΚΤ οικειοποιήθηκε κανονιστική εξουσία υιοθετώντας, κατά την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, μια μεθοδολογία γενικής ισχύος, ενώ της έχει ανατεθεί μόνον μεμονωμένη εξουσία εκδόσεως αποφάσεων.

Επί του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο η προσφεύγουσα βάλλει κατά της συνεκτιμήσεως του κινδύνου συγκέντρωσης που ενέχουν τα ανοίγματα έναντι του CDC

- 73 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η συνεκτίμηση του κινδύνου συγκέντρωσης αποδεικνύει ότι η ΕΚΤ χρησιμοποιεί τις εξουσίες της δυνάμει του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013 για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους της έχουν ανατεθεί, ήτοι προκειμένου να ασκήσει έλεγχο αναφορικά με τον κίνδυνο συγκέντρωσης που ενέχουν τα ανοίγματα έναντι του CDC, μολονότι τα κρατικά ανοίγματα δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του κινδύνου αυτού, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013. Εκ των ανωτέρω η προσφεύγουσα συνάγει ότι η ΕΚΤ, αφενός, παρέβη το άρθρο 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013 και, αφετέρου, χρησιμοποίησε την εξουσία που της αναθέτει το άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013 για σκοπό ξένο προς τη διάταξη αυτή.
- 74 Η ΕΚΤ θεωρεί ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν.
- 75 Κατ' ουσίαν, στο πλαίσιο του υπό κρίση σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει δύο αιτιάσεις οι οποίες στηρίζονται σε παράβαση, αφενός, του άρθρου 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013 και, αφετέρου, του άρθρου 429, παράγραφος 14, του εν λόγω κανονισμού.
- 76 Προκαταρκτικώς, στο μέτρο που η προσφεύγουσα βάλλει κατά της συνεκτιμήσεως, από την ΕΚΤ, του κινδύνου συγκέντρωσης κατά την εξέταση του δείκτη μόχλευσης, επισημαίνεται ότι η έννοια του κινδύνου συγκέντρωσης προβλέπεται τόσο στην οδηγία 2013/36 όσο και στον κανονισμό 575/2013.
- 77 Το άρθρο 81 της οδηγίας 2013/36 ορίζει τα εξής:
- «Οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν ότι ο κίνδυνος συγκέντρωσης από ανοίγματα έναντι κάθε αντισυμβαλλομένου, περιλαμβανομένων και κεντρικών αντισυμβαλλομένων, ομάδων συνδεδεμένων αντισυμβαλλομένων και αντισυμβαλλομένων στον ίδιο οικονομικό τομέα ή γεωγραφική περιοχή, ή από την ίδια δραστηριότητα ή βασικό εμπόρευμα, ή από την εφαρμογή τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου, και ιδίως ο κίνδυνος που συνδέεται με μεγάλα έμμεσα πιστωτικά ανοίγματα, όπως ενός μόνο εκδότη εξασφαλίσεων, αντιμετωπίζεται και ελέγχεται και με γραπτώς τεκμηριωμένες πολιτικές και διαδικασίες.»
- 78 Το άρθρο 395, παράγραφος 1, του κανονισμού 575/2013 αφορά τον κίνδυνο συγκέντρωσης τον οποίο αντιπροσωπεύει ένας πελάτης ή μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών. Αποσκοπεί, κατ' ουσίαν, στο να αποτρέψει το ενδεχόμενο τα ανοίγματα έναντί τους να υπερβαίνουν το 25 % των ιδίων κεφαλαίων του ιδρύματος ή τα 150 000 000 ευρώ, εφαρμοζομένου του υψηλότερου από τα ανωτέρω όρια.
- 79 Επομένως, η μεταχείριση και ο έλεγχος του κινδύνου συγκέντρωσης αποσκοπούν, κατ' ουσίαν, στην εκτίμηση του επιπέδου διαφοροποίησης των ανοιγμάτων ενός πιστωτικού ιδρύματος και στην αποφυγή υπερβολικά μεγάλης συγκέντρωσης τέτοιων ανοιγμάτων έναντι ορισμένων αντισυμβαλλομένων.

- 80 Όσον αφορά, πρώτον, την αιτίαση περί παραβάσεως του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, τίθεται με αυτήν το ζήτημα αν το επίπεδο συγκέντρωσης των επίμαχων ανοιγμάτων έναντι του CDC αποτελεί παράγοντα που ασκεί επιρροή κατά την εφαρμογή της συγκεκριμένης διατάξεως.
- 81 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, με τη σκέψη 51 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι η εξουσία που ανατίθεται στις αρμόδιες αρχές με το άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013 είχε ως σκοπό να τους παράσχει τη δυνατότητα να προβαίνουν σε στάθμιση μεταξύ, αφενός, του σκοπού τον οποίο εξυπηρετεί ο δείκτης μόχλευσης –που είναι το μέτρο του συνολικού ανοίγματος του πιστωτικού ιδρύματος, χωρίς στάθμιση αναλόγως του κινδύνου– και, αφετέρου, της δυνατότητας αποκλεισμού από τον υπολογισμό του δείκτη αυτού ορισμένων ανοιγμάτων που εμφανίζουν ιδιαίτερα χαμηλό προφίλ κινδύνου και δεν απορρέουν από επενδυτική επιλογή του πιστωτικού ιδρύματος.
- 82 Σε περίπτωση ωστόσο που ο κίνδυνος αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους του αντισυμβαλλομένου δεν μπορεί να αποκλειστεί, το επίπεδο συγκέντρωσης των σχετικών ανοιγμάτων θα μπορούσε να αποτελέσει παράγοντα που ασκεί επιρροή για τη στάθμιση στην οποία υποχρεούται να προβεί η ΕΚΤ.
- 83 Αυτό ακριβώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 63 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472). Συγκεκριμένα, το επιχείρημα της ΕΚΤ σχετικά με τον όγκο των ανοιγμάτων έναντι του CDC δεν απορρίφθηκε με το σκεπτικό ότι επρόκειτο για παράγοντα που δεν ασκεί επιρροή. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι ο όγκος των ανοιγμάτων έναντι του CDC θα μπορούσε να ασκεί επιρροή μόνο στην περίπτωση που, λόγω αθετήσεως πληρωμών εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, η προσφεύγουσα δεν θα μπορούσε να λάβει από το CDC τα ποσά που του μεταβίβαζε στο πλαίσιο του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων και θα έπρεπε να προβεί σε αναγκαστική εκποίηση στοιχείων ενεργητικού.
- 84 Επομένως, η ΕΚΤ δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων της προσφεύγουσας έναντι του CDC κατά την εφαρμογή του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013.
- 85 Όσον αφορά, δεύτερον, την αιτίαση περί παραβάσεως του άρθρου 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η ΕΚΤ δεν μπορούσε να λάβει υπόψη τον κίνδυνο συγκέντρωσης έναντι του CDC, δεδομένου ότι αυτό το είδος ανοίγματος αποκλείεται από τον υπολογισμό του κινδύνου συγκέντρωσης.
- 86 Ασφαλώς, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013, τα ανοίγματα έναντι του CDC εξαιρούνται από την εφαρμογή του άρθρου 395, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, δηλαδή δεν λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του κινδύνου συγκέντρωσης στον οποίο αναφέρεται η διάταξη αυτή. Ωστόσο, η παρούσα απόφαση δεν αφορά την τήρηση του άρθρου 395, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, αλλά του άρθρου 429, παράγραφος 14.
- 87 Κατά συνέπεια, το άρθρο 400, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 575/2013 δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση και, ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα δεν δύναται να προσάψει στην ΕΚΤ παράβασή του.

88 Επομένως, το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, με το οποίο η προσφεύγουσα βάλλει κατ' ουσίαν κατά της εφαρμογής, από την ΕΚΤ, μιας μεθοδολογίας γενικής ισχύος

- 89 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι οι εξουσίες που ανατίθενται στην ΕΚΤ με τον κανονισμό 1024/2013 περιορίζονται στον έλεγχο της τηρήσεως από τα πιστωτικά ιδρύματα του κανονισμού 575/2013 και ότι η ΕΚΤ δεν διαθέτει κανονιστική εξουσία. Υποστηρίζει ότι η σχετική με τα επίπεδα συγκέντρωσης κλίμακα η οποία περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση παρουσιάζεται από την ΕΚΤ ως γενικής ισχύος, καθόσον μπορεί να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση κάθε πιστωτικού ιδρύματος που ζητεί την εφαρμογή του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, σκοπός της ΕΚΤ είναι να αντιμετωπίσει έναν γενικό κίνδυνο συγκέντρωσης ανοιγμάτων έναντι των οντοτήτων του δημόσιου τομέα και, ως εκ τούτου, η ΕΚΤ υπερβαίνει τις εξουσίες που της αναθέτει το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 1024/2013.
- 90 Η ΕΚΤ φρονεί ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν.
- 91 Όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 15 ανωτέρω, η ΕΚΤ εφάρμοσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, μια μεθοδολογία λαμβάνοντας υπόψη τρία κριτήρια, μεταξύ των οποίων και το κριτήριο του βαθμού συγκέντρωσης των επίμαχων ανοιγμάτων. Η μεθοδολογία αυτή αποτυπώνεται σε έναν πίνακα που καθορίζει τα ποσοστά απαλλαγής τα οποία προκύπτουν από την αλληλεπίδραση των τριών αυτών κριτηρίων.
- 92 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, παρουσιάζοντας τη μεθοδολογία αυτή, η ΕΚΤ εξέθεσε απλώς και μόνον έναν κανόνα ενδεικτικό του τρόπου με τον οποίο σκόπευε να κάνει χρήση της εξουσίας που της αναθέτει το άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013.
- 93 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ο δικαστής της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αναγνωρίσει τη νομιμότητα ανάλογων μεθόδων περιορισμού της διακριτικής ευχέρειας, είτε ο ενδεικτικός κανόνας διατυπώνεται σε εσωτερικές οδηγίες (πρβλ. αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1974, *Louwage* κατά Επιτροπής, 148/73, EU:C:1974:7, σκέψη 12, και της 24ης Οκτωβρίου 2018, *Fernández González* κατά Επιτροπής, T-162/17 RENV, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:711, σκέψη 60) είτε σε κατευθυντήριες γραμμές που δημοσιεύονται (πρβλ. αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, *Dansk Rørdindustri* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψεις 209 έως 211, και της 30ής Μαΐου 2013, *Quinn Barlo* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-70/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:351, σκέψη 53).
- 94 Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, μια τέτοια μεθοδολογία δεν προσομοιάζει με την έκδοση από την ΕΚΤ κανονιστικής πράξεως υπερβαίνουσας το πλαίσιο των εξουσιών που της έχουν ανατεθεί με τον κανονισμό 1024/2013. Πράγματι, πρόκειται απλώς για έναν ενδεικτικό της προσέγγισής της κανόνα, του οποίου η ύπαρξη δεν απαλλάσσει την ΕΚΤ από την υποχρέωση συγκεκριμένης εξετάσεως εκάστης ατομικής περιπτώσεως, η οποία μπορεί να την οδηγήσει στο να μην εφαρμόσει την προαναφερθείσα μεθοδολογία (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, *Dansk Rørdindustri* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψεις 209 έως 211).

- 95 Υπό τις συνθήκες αυτές, η ΕΚΤ είχε δικαίωμα να παρουσιάσει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τη μεθοδολογία την οποία προτίθετο να ακολουθήσει κατά την εφαρμογή του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, εφόσον δεν σκόπευε κατ' αυτόν τον τρόπο να απαλλαγεί από την υποχρέωση συγκεκριμένης εξετάσεως της ατομικής περιπτώσεως της προσφεύγουσας.
- 96 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου ακυρώσεως και, συνακόλουθα, ο λόγος αυτός στο σύνολό του.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που στηρίζεται σε πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως στα οποία υπέπεσε η ΕΚΤ

- 97 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα τρία σημεία της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως στα οποία στηρίχθηκε η ΕΚΤ προκειμένου να απορρίψει στο σύνολό του το αίτημά της, ενέχουν πρόδηλα σφάλματα εκτιμήσεως.
- 98 Όσον αφορά την έκταση του δικαστικού ελέγχου που οφείλει να ασκήσει το Γενικό Δικαστήριο ως προς το βάσιμο των σημείων αυτών της αιτιολογίας, στο μέτρο που η ΕΚΤ διαθέτει διακριτική ευχέρεια και, κατά συνέπεια, ευρεία εξουσία εκτιμήσεως προκειμένου να αποφασίσει αν θα χορηγήσει την παρέκκλιση του άρθρου 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013, ο εν λόγω έλεγχος δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την αντικατάσταση της εκτιμήσεως της ΕΚΤ με τη δική του, αλλά έχει ως αντικείμενο να βεβαιωθεί το Γενικό Δικαστήριο ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν στηρίζεται σε αναληθή πραγματικά περιστατικά και ότι δεν ενέχει πλάνη περί το δίκαιο ή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ή κατάχρηση εξουσίας (βλ. απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ*, Τ-758/16, ΕΥ:Τ:2018:472, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 99 Εντούτοις, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, στις περιπτώσεις στις οποίες τα θεσμικά όργανα διαθέτουν τέτοια εξουσία εκτιμήσεως, ο σεβασμός των εγγυήσεων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών αποκτά ακόμη πιο θεμελιώδη σημασία. Μεταξύ των εγγυήσεων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης στο πλαίσιο των διοικητικών διαδικασιών περιλαμβάνεται ιδίως η αρχή της χρηστής διοικήσεως, προς την οποία συναρτάται η υποχρέωση του αρμόδιου θεσμικού οργάνου να εξετάζει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα κρίσιμα στοιχεία της συγκεκριμένης περιπτώσεως (βλ. απόφαση της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ*, Τ-758/16, ΕΥ:Τ:2018:472, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 100 Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας μπορεί να διαιρεθεί σε τρία σκέλη, με τα οποία αμφισβητείται το βάσιμο της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά, πρώτον, με την εκτίμηση του κινδύνου εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής (σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως), δεύτερον, με την αξιολόγηση της πιστωτικής ποιότητας της κεντρικής διοίκησης (σημείο 2.2.1 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, τρίτον, με το επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων της έναντι του CDC (σημείο 2.2.3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 101 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 99 ανωτέρω, καθόσον δεν έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμηση του κινδύνου εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής, τα χαρακτηριστικά του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Πρώτον, οι ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις, λόγω της διπλής κρατικής εγγυήσεως, αποτελούν ασφαλή τοποθέτηση σε περίπτωση κρίσεως. Δεύτερον, οι ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις διαφέρουν

ουσιωδώς από τους λοιπούς εξωτερικούς πόρους, όπως ο δανεισμός ή οι συνήθεις καταθέσεις, λόγω του διαρθρωτικά ισοσκελισμένου χαρακτήρα τους σε επίπεδο ισολογισμού μεταξύ των κεντρικώς ρυθμιζόμενων καταθέσεων και των απαιτήσεων ίδιου ποσού έναντι του CDC. Τρίτον, ο όγκος των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων δεν εξαρτάται από τη στρατηγική του πιστωτικού ιδρύματος, αλλά από παράγοντες εκτός του ελέγχου του, δεδομένου ότι αυτό ενεργεί ως απλό όχημα μεταξύ του καταθέτη και του CDC. Τέταρτον, η απουσία κινδύνου μόχλευσης από το σύστημα ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων επιβεβαιώνεται από την έκθεση της EAT καθώς και από τον νομοθέτη της Ένωσης, ο οποίος, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του κανονισμού 575/2013, θέσπισε μηχανισμό αυτοδίκαιης απαλλαγής.

- 102 Επιπλέον, η προσφεύγουσα παραπέμπει στα επιχειρήματα που ανέπτυξε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως και επαναλαμβάνει ότι, αφενός, η ΕΚΤ δεν αποδεικνύει με ποιον τρόπο η ίδια δεκαήμερη περίοδος προσαρμογής συνεπαγόταν κίνδυνο ρευστότητας στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του δείκτη μόχλευσης, ενώ δεν συνεπαγόταν τέτοιο κίνδυνο στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του δείκτη ρευστότητας και, αφετέρου, ότι το υποθετικό σενάριο του κινδύνου μαζικών αναλήψεων (bank run) καταθέσεων σε ποσοστό 10 έως 30 % σε λιγότερο από πέντε ημέρες, στο οποίο στηρίζεται η ΕΚΤ, δεν επαληθεύεται και δεν ασκεί επιρροή.
- 103 Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι έλαβε υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Πρώτον, ο ιδιαιτέρως ασφαλής χαρακτήρας των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων συνδέεται με την απουσία κινδύνου απώλειας του κατατεθειμένου κεφαλαίου και δεν επηρεάζει τον κίνδυνο μαζικών αναλήψεων, ο οποίος απορρέει από τον ιδιαιτέρως ρευστό χαρακτήρα αυτού του είδους καταθέσεων. Δεύτερον, ο ισοσκελισμένος σε επίπεδο ισολογισμού χαρακτήρας των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων δεν ασκεί επιρροή επί του κινδύνου μόχλευσης και είναι, εν πάση περιπτώσει, σχετικός. Τρίτον, κακώς η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν ασκεί επιρροή ως προς την αύξηση του τρέχοντος ποσού των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, δεδομένου ότι η διανομή των εν λόγω αποταμιεύσεων προϋποθέτει θετική ενέργεια εκ μέρους της προσφεύγουσας και αυτή αναλαμβάνει την προώθησή της. Τέταρτον, η ΕΚΤ αμφισβητεί τη σημασία της γνωμοδότησεως της EAT και της τροποποίησης που επήλθε επ' ευκαιρία της μεταρρυθμίσεως του κανονισμού 575/2013.
- 104 Η ΕΚΤ παραπέμπει, επίσης, στα επιχειρήματα που ανέπτυξε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως. Θεωρεί ότι εκτίμησε ορθώς τον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής εν αναμονή της προσαρμογής των θέσεων προς εκείνες του CDC και επαναλαμβάνει τη διαπίστωση της ότι τα αριθμητικά στοιχεία περί αναλήψεων σε ποσοστό 10 έως 30 % εντός διαστήματος πέντε ημερών προέρχονται από πρόσφατο παράδειγμα. Υποστηρίζει ότι απέδειξε ότι η δεκαήμερη περίοδος προσαρμογής μπορεί να προκαλέσει κίνδυνο μόχλευσης και ότι το κριτήριο αυτό δεν αποτέλεσε τον μοναδικό δικαιολογητικό λόγο της προσβαλλομένης αποφάσεως. Τέλος, υπογραμμίζει ότι διευκρίνισε τους λόγους για τους οποίους η εκτίμηση του κινδύνου ρευστότητας ήταν διαφορετική στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του δείκτη μόχλευσης απ' ό,τι σε εκείνο του δείκτη ρευστότητας, καθόσον ο κίνδυνος ήταν πιθανόν να υπερβαίνει τα σενάρια των «ιδιαίτερα ακραίων συνθηκών» που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη στο τελευταίο αυτό πλαίσιο.
- 105 Από το χωρίο της προσβαλλομένης αποφάσεως που συνοψίζεται στη σκέψη 67 ανωτέρω προκύπτει ότι η ΕΚΤ, προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα ποσά που η προσφεύγουσα υποχρεούνταν να μεταβιβάζει στο CDC συνεπάγονταν κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής, στηρίχθηκε, κατ' ουσίαν, σε δύο δικαιολογητικούς λόγους, ήτοι, αφενός, στον ιδιαιτέρως ρευστό χαρακτήρα των αποταμιεύσεων αυτών και, αφετέρου, στην εμπειρία των πρόσφατων τραπεζικών κρίσεων.

- 106 Πρώτον, υπογραμμίζεται ότι, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας που παρατέθηκε στη σκέψη 99 ανωτέρω, η ΕΚΤ όφειλε να εξετάσει με επιμέλεια και αμεροληψία όλα τα κρίσιμα στοιχεία της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Επιπλέον, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 66 και 69 ανωτέρω, η ΕΚΤ όφειλε, προκειμένου να συμμορφωθεί με τη σκέψη 81 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), να προβεί σε διεξοδική εξέταση των χαρακτηριστικών του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων.
- 107 Συναφώς, πρώτον, επισημαίνεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ουδόλως αναφέρει ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, το οποίο επισήμανε η προσφεύγουσα, ήτοι τον χαρακτηρισμό τους ως «ασφαλούς τοποθέτησεως» σε περίπτωση τραπεζικής κρίσεως.
- 108 Συγκεκριμένα, ο χαρακτηρισμός τους ως «ασφαλούς τοποθέτησεως» αποδεικνύεται επαρκώς κατά νόμον από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα, χωρίς εξάλλου να αμφισβητηθεί από την ΕΚΤ με τα δικογραφή της.
- 109 Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι το *Cour des comptes* (Ελεγκτικό Συνέδριο, Παρίσι, Γαλλία) υπογράμμισε, στη δημόσια έκθεσή του για το έτος 2010, ότι «η χρηματοπιστωτική κρίση [είχε] καταδείξει τον ελκυστικό χαρακτήρα [του *livret A*] για τους καταθέτες οι οποίοι είναι ιδιαίτερος προσεκτικοί όσον αφορά τις επενδύσεις τους». Ομοίως, η ημερήσια εφημερίδα «*Le Monde*», στο φύλλο της 19ης Φεβρουαρίου 2009, υπογράμμισε ότι «η καθαρή είσπραξη του *livret A* [είχε] ανέλθει σε 18,7 δισεκατομμύρια ευρώ το 2008, ένα ιστορικό επίπεδο σχεδόν τρεις φορές υψηλότερο από το παλαιό ρεκόρ, οδηγώντας σε αύξηση του τρέχοντος ποσού αυτών των καταθέσεων σε 139,2 δισεκατομμύρια ευρώ στα τέλη Δεκεμβρίου [2008], σύμφωνα με τα αριθμητικά στοιχεία που δημοσίευσε [...] η *Banque de France* [Τράπεζα της Γαλλίας]», και ότι «[το] *livret A* [είχε], από την έναρξη της οικονομικής κρίσεως, επωφεληθεί από τον χαρακτήρα του ως ασφαλούς τοποθέτησεως καθώς και από ένα υψηλό επιτόκιο ύψους 4 %, μεταξύ 1ης Αυγούστου 2008 και 1ης Φεβρουαρίου 2009».
- 110 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα ποσά που τοποθετούνται στο σύστημα ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων κατά τη διάρκεια μιας τραπεζικής κρίσεως, αντί να μειώνονται λόγω αναλήψεων εκ μέρους των Γάλλων αποταμιευτών, τείνουν να αυξάνονται, καθόσον οι αποταμιευτές προτιμούν αυτό το είδος επενδύσεων.
- 111 Δεύτερον, ορθώς η προσφεύγουσα επισημαίνει ακόμη ότι οι ρυθμιζόμενες αποταμιεύσεις δεν μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία υπερβολικής μόχλευσης.
- 112 Συναφώς, όπως υπογράμμισε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 41 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), από την αιτιολογική σκέψη 90 του κανονισμού 575/2013 καθώς και από τους ορισμούς που παρατίθενται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, σημεία 93 και 94, του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι η υπερβολική μόχλευση αφορά την κατάσταση στην οποία το πιστωτικό ίδρυμα χρηματοδοτεί ένα πολύ σημαντικό μέρος των επενδύσεών του με δανεισμό παρά με ίδια κεφάλαια. Υφίσταται τότε κίνδυνος να μη διαθέτει το πιστωτικό ίδρυμα επαρκή ίδια κεφάλαια για να ανταποκριθεί στα αιτήματα εξοφλήσεως των οφειλών του και να πρέπει να προβεί σε υπό πίεση πώληση μέρους στοιχείων του ενεργητικού του. Οι αρνητικές συνέπειες αυτής της υπό πίεση μείωσης του επιπέδου μόχλευσης κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσεως εξηγήθηκαν, στην αιτιολογική σκέψη 90 του κανονισμού 575/2013, ως εξής:

«[...] Το γεγονός αυτό αύξησε τις καθοδικές πιέσεις στις τιμές των στοιχείων ενεργητικού, προκαλώντας περαιτέρω ζημιές για τα ιδρύματα, που με τη σειρά τους οδήγησαν σε περαιτέρω

μειώσεις των ιδίων κεφαλαίων τους. Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της αρνητικής αλληλουχίας ήταν η μείωση της διαθεσιμότητας πιστώσεων στην πραγματική οικονομία και μια βαθύτερη και διαρκέστερη κρίση.»

- 113 Εν αντιθέσει, όμως, προς τις καταθέσεις τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα δύνανται να διαθέτουν ελεύθερα –και οι οποίες μπορούν να επενδύονται σε κάθε είδους επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε επισφαλή ή μη ρευστά στοιχεία ενεργητικού, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλουν στη δημιουργία υπερβολικής μόχλευσης– η υπό κρίση υπόθεση αφορά ποσά τα οποία η προσφεύγουσα υποχρεούται να μεταβιβάσει στο CDC και τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να επενδύονται σε επισφαλή ή μη ρευστά στοιχεία του ενεργητικού.
- 114 Τέλος, τρίτον, επισημαίνεται ότι, εν αντιθέσει προς τις συνήθεις καταθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ 2014, L 173, σ. 149), στο πλαίσιο της οποίας προβλέπεται μόνον η προστασία των καταθετών μέσω ενός ταμείου που τροφοδοτείται από τα πιστωτικά ιδρύματα, τα ποσά τα οποία τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να μεταβιβάσουν στο CDC απολαύουν διπλής εγγυήσεως εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 120-I του διορθωτικού νόμου 2008-1443 για τον προϋπολογισμό του 2008, της 30ής Δεκεμβρίου 2008 (JORF της 31ης Δεκεμβρίου 2008, σ. 20518), στο οποίο παραπέμπει το άρθρο L.221-7-V του CMEF, προβλέπει κρατική εγγύηση έναντι ενδεχόμενης αδυναμίας πληρωμών εκ μέρους του CDC όχι μόνον υπέρ των καταθετών, αλλά και υπέρ των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- 115 Δεύτερον, και λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που εκτέθηκαν στις σκέψεις 107 έως 114 ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο δικαιολογητικός λόγος που αντλείται από τον ιδιαίτερος ρευστό χαρακτήρα του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων δεν αρκεί για να αποδείξει ότι είναι βάσιμο το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η ΕΚΤ στηριζόμενη στον κίνδυνο εκποιήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής τον οποίο ενέχει, κατά την άποψή της, το συγκεκριμένο σύστημα αποταμιεύσεων.
- 116 Συγκεκριμένα, μολονότι η ρευστότητα αυτή είναι πράγματι δυνατόν να ευνοήσει τις αναλήψεις από τις εν λόγω αποταμιεύσεις εκ μέρους των αποταμιευτών,, από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα προκύπτει ότι η προαναφερθείσα ρευστότητα είναι επίσης ένας από τους λόγους που οι συγκεκριμένες αποταμιεύσεις χαρακτηρίζονται ως «ασφαλής τοποθέτηση» σε περιπτώσεις κρίσεως. Πράγματι, εξασφαλίζει στους αποταμιευτές ένα μέσο το οποίο είναι ρευστό –παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να προβαίνουν σε αναλήψεις και πληρωμές όπως και με έναν τρεχούμενο λογαριασμό– και, συγχρόνως, χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο ασφάλειας, όπως υπενθυμίζει η ετήσια έκθεση του Παρατηρητηρίου του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, σύμφωνα με την οποία, «το 2011, ενώ [παρατηρούνταν] αύξηση της αβεβαιότητας και της αστάθειας στις χρηματοπιστωτικές αγορές, η παραδοσιακή ασφάλεια που παρέχει μια τοποθέτηση καλυπτόμενη από κρατική εγγύηση, η οποία είναι απολύτως ρευστή και απαλλάσσεται από φόρους, συνετέλεσε στο να θεωρείται αυτή ελκυστική».
- 117 Επομένως, το βάσιμο της αιτιολογίας αυτής εξαρτάται, κατ' ουσίαν, από τον δικαιολογητικό λόγο που προέβαλε η ΕΚΤ αντλώντας από την εμπειρία των πρόσφατων τραπεζικών κρίσεων.
- 118 Τρίτον, επισημαίνεται συναφώς ότι από την προσβαλλόμενη απόφαση και από τις απαντήσεις της ΕΚΤ στις ερωτήσεις που τέθηκαν στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας προκύπτει ότι η ΕΚΤ στηρίχθηκε σε ένα μόνον παράδειγμα προκειμένου να καταλήξει στο

συμπέρασμα ότι «η εμπειρία των πρόσφατων τραπεζικών κρίσεων έδειξε ότι υπήρχαν μαζικές αναλήψεις». Ερωτηθείσα δύο φορές στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, η ΕΚΤ δεν θέλησε, για λόγους εμπιστευτικότητας, να αποκαλύψει την ταυτότητα του πιστωτικού ιδρύματος στο οποίο αναφερόταν. Ωστόσο, με τις απαντήσεις της, διευκρίνισε τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των καταθέσεων από τις οποίες έγιναν μαζικές αναλήψεις. Επρόκειτο για καταθέσεις όψεως που ήταν επιλέξιμες για ένταξη στον μηχανισμό εγγυήσεως υπέρ των καταθετών, ο οποίος ήταν το αποτέλεσμα της μεταφοράς της οδηγίας 2014/49 στην εσωτερική έννομη τάξη.

- 119 Για να γίνει δεκτό ότι το παράδειγμα που έλαβε υπόψη η ΕΚΤ ήταν πράγματι σχετικό στο πλαίσιο της διεξοδικής εξέτασης των χαρακτηριστικών των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων στην οποία όφειλε να προβεί, το παράδειγμα αυτό θα έπρεπε οπωσδήποτε να αφορά καταθέσεις με χαρακτηριστικά αρκούντως παρεμφερή με εκείνα των καταθέσεων που γίνονται στο πλαίσιο του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων.
- 120 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που παρέσχε η ΕΚΤ, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι δεν ισχύει κάτι τέτοιο.
- 121 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, υπό το πρίσμα της συμβολής στη δημιουργία υπερβολικής μόχλευσης, το γεγονός ότι, όπως αναφέρει η ΕΚΤ, επρόκειτο για καταθέσεις όψεως σημαίνει ελευθερία χρήσεως των εν λόγω καταθέσεων από το οικείο πιστωτικό ίδρυμα, ακόμη και σε στοιχεία του ενεργητικού επισφαλή ή μη ρευστά. Κατά τούτο, το ως άνω παράδειγμα διαφέρει από εκείνο των επίμαχων στην υπό κρίση υπόθεση καταθέσεων, τις οποίες η προσφεύγουσα υποχρεούται να μεταβιβάζει στο CDC, για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 111 έως 113 ανωτέρω.
- 122 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μεταξύ του παραδείγματος που έλαβε υπόψη η ΕΚΤ και των ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων υπάρχει και μια δεύτερη διαφορά, η οποία αφορά την αντίληψη των καταθετών όσον αφορά την ασφάλεια των καταθέσεων τους και, συνακόλουθα, το ενδεχόμενο μαζικών και αιφνίδιων αναλήψεων των καταθέσεων αυτών σε περίπτωση κρίσεως. Συγκεκριμένα, για τους λόγους που εκτέθηκαν στη σκέψη 114 ανωτέρω, η εφαρμογή αποκλειστικά και μόνον του συστήματος που απορρέει από τη μεταφορά της οδηγίας 2014/49 στην εσωτερική έννομη τάξη δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι παρουσιάζει χαρακτηριστικά αρκούντως συναφή με εκείνα του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων, το οποίο, όπως υπογραμμίστηκε στις σκέψεις 107 έως 110 ανωτέρω, θεωρείται ότι συνιστά «ασφαλή τοποθέτηση» σε περίπτωση κρίσεως.
- 123 Υπό τις συνθήκες αυτές, κρίνεται ότι ορθώς η προσφεύγουσα προσάπτει στην ΕΚΤ παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 99 ανωτέρω, καθόσον δεν έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμηση του κινδύνου εκπονήσεων έναντι πολύ χαμηλής τιμής, όλα τα χαρακτηριστικά του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Ως εκ τούτου, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτό.
- 124 Επιπλέον, για τους λόγους που εκτέθηκαν στη σκέψη 69 ανωτέρω, συνάγεται εκ των ανωτέρω ότι η ΕΚΤ δεν εφάρμοσε ορθώς τη σκέψη 81 της αποφάσεως της 13ης Ιουλίου 2018, *Crédit agricole κατά ΕΚΤ* (T-758/16, EU:T:2018:472), από την οποία προκύπτει ότι η ΕΚΤ όφειλε να στηρίξει την ανάλυσή της στα χαρακτηριστικά του συστήματος ρυθμιζόμενων αποταμιεύσεων. Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν συναφώς, με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, πρέπει επίσης να γίνουν δεκτά.

- 125 Επομένως, η αιτιολογία που παρατίθεται στο σημείο 2.2.2 της προσβαλλομένης απόφασης είναι πλημμελής.
- 126 Λαμβανομένης υπόψη της μεθοδολογίας που εφάρμοσε η ΕΚΤ, κρίνεται ότι η αιτιολογία που παρατίθεται στα σημεία 2.2.1 και 2.2.3 της προσβαλλομένης απόφασης –τα οποία αφορούν, αντιστοίχως, την πιστωτική ποιότητα της κεντρικής διοίκησης και το επίπεδο συγκέντρωσης των ανοιγμάτων έναντι του CDC–, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι δεν είναι πλημμελής, δεν μπορεί πάντως να δικαιολογήσει την άρνηση του αιτήματος της προσφεύγουσας. Συγκεκριμένα, βάσει της προαναφερθείσας μεθοδολογίας, αν λαμβάνονταν υπόψη αποκλειστικά και μόνον τα σημεία αυτά της αιτιολογίας, δεν θα είχε απορριφθεί το αίτημα της προσφεύγουσας να επωφεληθεί πλήρως της παρεκκλίσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 429, παράγραφος 14, του κανονισμού 575/2013.
- 127 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση προσφυγή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέτρο που η ΕΚΤ αρνήθηκε να επιτρέψει στην προσφεύγουσα να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μοχλεύσεως της ποσοστό 34 % των ανοιγμάτων της έναντι του CDC, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα σε σχέση με άλλα σημεία της αιτιολογίας πλην του σημείου 2.2.2 της προσβαλλομένης απόφασης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 128 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η ΕΚΤ ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση ECB-SSM-2019-FRCAG-39 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), της 3ης Μαΐου 2019, στο μέτρο που αρνήθηκε να επιτρέψει στην Crédit lyonnais να εξαιρέσει από τον υπολογισμό του δείκτη μοχλεύσεως της ποσοστό 34 % των ανοιγμάτων της έναντι του Caisse des dépôts et consignations.**
- 2) Καταδικάζει την ΕΚΤ στα δικαστικά έξοδα.**

Tomljenović

Schalin

Nõmm

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο, στις 14 Απριλίου 2021.

(υπογραφές)